LÁMPÁS

AZ 1956-OS MAGYAR SZABADSÁGHARCOSOK VILÁGSZÖVETSÉGE LAPJA

IX. ÉVFOLYAM 1. SZÁM, 2022 ÁPRILIS

KÉTSZER HARMINCHÁROM

A Lámpás újság címoldalán meglett, de még ereje teljében lévő férfit látunk: a Nemzetőrt, akinek portréját mindössze huszonhét évesen festette meg Borsos József, 1848-ban. Egyik kezével a kard markolatára támaszkodik, a másikkal pedig azt fogja. Öltözékén látszik, hogy harcokban lett viseletes. A halvány fény a széles, nemzetiszín karszalagra vezeti a tekintetet. Pihen éppen vagy újfent útra kész? Akár mindkettő lehetséges.

A március 15-i megemlékezéseket ugyan már magunk mögöttünk hagytuk, de a piros-fehér-zöld szalagok és zászlócskák még ott lengedeznek a '48-as emlékműveken és -táblákon. Ez a három szín sokat jelentett negyvennyolcban. Sokat? Mindent! A szabadságot. Amiként 1956-ban is. Amikor azt hitték-hittük, hogy eztán magunk lehetünk a magunk urai. Nem így történt.

Ám harminchárom év múltán – csaták és vér nélkül – ismét felcsillant a remény, és 1989. október 23-án ki is hirdettetett a Kossuth téren: köztársaság vagyunk! A felszabadultság érzését hétköznapi harcok váltották fel, sok-sok áldozattal. Emberi és anyagi. Újra kellett alkotni a törvényeket – és újakat, tapasztalatok nélkül vezetni az országot. S miközben tárt karokkal vártuk a felmentő Nyugatot, keserves leckéket kaptunk abból, mit jelent a kapitalista piacgazdaság, mi az a valódi munkanélküliség.

Eltelt újabb harminchárom év, mialatt kormányok jöttek-mentek. Politikai vetésforgóban éltünk. E bő három évtized csekélyke idő a történelemben. Mégis, az utolsó harmadban, mintha már tudatosabbak-öntudatosabbak lennénk, hiszen kialakult valamifajta irány, távlatban gondolkodunk, távlatot teremtett a vezetés. Sok buktatón és szakadékon túljutva, e honban viszonylagos egyensúlyban élünk. Azaz élnénk. De ránk szabadult a világjárvány, s erőszakosan teret és hatalmat követelnek azonosítatlan idegenek határainknál – és azon belül is az idegenlelkűek. Hogy is van ez? Még jóformán meg sem kaptuk a szabadságot, máris elvennék?

Elnézem a festményen e hajdan-élt férfit, aki lehet, hogy tanító volt vagy kis földjén gazdálkodó családapa vagy éppen dolgos polgár, tisztviselő. Azonban mindent maga mögött hagyva most kard van a kezében, mert harcolni kell, védeni a hazát, őseik ráörökített értékeit.

Ismerős gondolatok? Ismerős helyzet? Mondhatjuk: a történelem ismétli önmagát. Azonban most nem kardra van szükség. Elég egy toll is. S a megfelelő rubrikába tenni az ikszet.

Vennes Aranka

TARTALOM

KÉTSZER HARMINCHÁROM 2

MA SINCS MÁSKÉPP 3
INTERJÚ DR. SÖMJÉNI LÁSZLÓ GÉZÁVAL

TÖRTÉNELMI LECKE 5

NEMZETÜNK VÉDELMÉBEN
PÓTVIZSGA NEM LESZ 7

ADATOK AZ ELMÚLT BŐ ÉVTIZEDBŐL 9

HŰSÉG A HONHOZ – FELSŐFOKON 9

JOBBAN SZERETTE 9

MÉGIS VISSZATÉRHETETT 10

„MAGYAROK MARADTUNK!" 11

AZ ÉDESAPA HAGYATÉKA 12

A SZÓ KÉTIRÁNYÚ LEHET 13

NYUSZI ÜL A FŰBEN 16

IN MEMORIAM 18

A LOBOGÓ, A LÁNY ÉS AZ ÁRNYÉK 19

MA SINCS MÁSKÉPP

Interjú dr. Sömjéni László Gézával

– Dr. Boross Péter a kezdetektől fogva vezette a Szabadságharcosokért Közalapítványt. Ön viszont évtizedek óta mellette dolgozott. Nem véletlen tehát, hogy önnek adta át a vezetői teendőket. Menynyire volt zökkenőmentes az átmenet? – Kérdezem dr. Sömjéni László Gézától, a Közalapítvány kuratóriumának elnökétől.

– Azzal kezdeném, hogy kapcsolatunk nagyon régi. Amikor dr. Boross Péter belügyminiszter lett, a titkárságát vezettem, majd pedig a miniszterelnöki titkárságot is, és az Országgyűlés Nemzetbiztonsági Bizottságánál úgyszintén alkalmam volt munkatársaként dolgozni. 1994 nyarától kezdődően a Szabadságharcosokért Közalapítvány – ami akkor még alapítványként működött – kuratóriumi üléseire alkalmanként meghívott, de nem igényelte, hogy külsősként bevonjon a kuratórium tevékenységébe. De 1995 közepétől kezdődően azt mondta, hogy jobban be akar avatni az alapítvány munkájába. Így lett szorosabb a kapcsolatom a volt politikai üldözöttek szervezeteinek vezetővel is. 1999-ben a kuratórium összetételében változások következtek be. Ennek során felkért, hogy legyek kurátor. Elfogadtam ezt a megtisztelő ajánlatot, ő pedig a kormánynak javaslatot tett személyemre. Hasonlóképpen történt ez az elnöki posztra való felkérésemkor is, mivel úgy vélelmezte, hogy én meg fogok felelni azoknak a feladatoknak, amelyeket elnökként el kell látni. Ezért tett javaslatot a Közalapítvány felügyeletét ellátó, a Miniszterelnökséget vezető miniszternek, aki ezt jóváhagyta. Hozzá kell tennem, hogy másfél évvel hamarabb már a szervezet alelnöke lettem, az alapító okiratban rögzítetten. Úgy vélem, hogy a hosszú évek alatt elég jelentős rálátásom lett a volt politikai üldözöttek világára, megismertem az őket képviselő szervezetek belső viszonyait, és azt is, hogy az egyes szervezetek egymással milyen viszonyban vannak. Természetesen elég alaposan ismerem és tudom, hogy melyek az elvárások a Közalapítvánnyal szemben napjainkban és a jövőre vonatkozóan is. *A legfőbb elvárás 1956 emlékének fenntartása, ápolása, továbbvitele és a kommunizmus gyalázatának mind szélesebb körben való megismertetése.* Úgy hiszem, hogy ennek megfelelünk. Meg kell mondjam, hogy a szervezetek számára fontos a Közalapítvány léte, hisz mi vagyunk azok, akik úgynevezett együttműködési megállapodások keretében biztosítjuk a működésükhöz szükséges feltételeket.

– Amit most elmondott, abból úgy tűnik, hogy nagyon sima az út, biztosított a Közalapítvány jövője. Valóban ennyire egyszerű lenne a helyzet?

– Én azt az irányvonalat viszem tovább – valószínűleg nem zökkenőmentesen –, mint amit dr. Boross Péter számomra meghagyott. De annyiból csakugyan nehezebb a helyzet, hogy van egy alapvető jelentőségű különbség *dr. Boross Péter* és közöttem. Ő egy hihetetlenül nagytekintélyű személyiség, akinek a súlya az államélet vezetőinek irányába és természetesen a volt politikai üldözöttek felé is nagyságrendekkel más, mint amilyen az enyém. Tény, hogy én nem voltam a politikai élet szereplője, tehát ilyen szempontból nem vagyok meghatározó személy. Hozzá kell tennem, hogy a Közalapítvány egyébként sem folytathat közvetlenül politikai tevékenységet. Azonban nemcsak a volt politikai üldözötti szervezetekkel van kapcsolatban a Közalapítvány, hanem számos egyéb szervezettel…

Fotó: Csigás Zoltán

dr. Sömjéni László Géza

– Például?

– …Például – természetesen a teljesség igénye nélkül – a Nemzeti Örökség Intézetével, amelynek része a Nemzeti Emlékhely- és a Kegyeleti Bizottság, a Nemzeti Emlékezet Bizottságával, a VERITAS Történetkutató Intézet és Levéltárral, stb. Kiváló együttműködésre törekszem velük, de másként kell a kapcsolatokat fenntartani, hiszen nyilvánvalóan nem lesz meg

az a fajta tekintély, ami dr. Boross Pétert övezte, én soha nem fogom ezt elérni. Ilyenre nem is szabad törekednem. A Közalapítvány létét jogszabály biztosítja. A civil törvény rendelkezései az irányadóak a Közalapítványra. A szervezetének és működésének legfőbb szabályait a többször módosított alapító okirat határozza meg. Működésnek felügyeletét a Miniszterelnökséget vezető miniszter, illetőleg nevében és helyett a civil szervezetekkel foglalkozó helyettes államtitkárság vezetője, *Szalay-Bobrovniczky Vince* helyettes államtitkár úr gyakorolja. Ugyanakkor nekünk – és ezt nagyon fontosnak tartom – minden egyes lépésünknél tekintettel kell lenni a velünk legszorosabban együttműködő szervezetek belső állapotára, és azokra az igényekre is, amelyeket ezek a szervezetek velünk szemben megfogalmaznak.

– A Közalapítvány nem politikai szervezet. Miként lehet mégis azt a fajta egyensúlyt elérni, hogy bármilyen kormány kerül hatalomra, a Közalapítvány működhessen?

– Amikor a Horn-kormány hatalomra jutott, és később a Medgyessy-kormány is, azon az álláspontón voltak, hogy a Közalapítványra szükség van. Itt egy kevésbé ismert tényt szeretnék megemlíteni, hogy egy Mátyásföldre kihelyezett kuratóriumi ülésen, *Medgyessy Péter* kormányfőként megjelent. Tisztességesen állt hozzá ennek a világnak mindenfajta problémájához. Aztán jött a Gyurcsány-korszak. Meghívta a szervezeti vezetőket a Parlamentbe egy vacsorára, ígért fűtfát. Ezen a vacsorán *dr. Boross Péter* és jómagam is részt vettünk. Az ott tapasztaltak alapján az az érzésem, hogyha most egy kormányváltás történne, akkor a Közalapítványnak és a szervezeteknek a további működése kétséges lenne.

– Önnek időnként cikke jelenik meg a Magyar Nemzetbe közérdekű témában. Hajlik az irodalom felé?

– Nincs irodalmi munkásságom, jogász vagyok. Ha néha írok, olyan kérdésekkel foglalkozom, ami másokat is érdekelhet. Legutóbb a Bocskai-koronával kapcsolatban…

– Hogy visszavárnánk Bécsből a Bocskai-koronát…

– Mérgemben írtam. Az 1932-es Velencei Egyezmény – amely ugyan már nincs hatályban – rendezte az Osztrák-Magyar Monarchia megszűnése miatt Bécsben őrzött magyar kultúrjavaknak a sorsát Ausztria és Magyarország között. Az egyezmény kapcsán számos nagyértékű, magyar eredetű kultúrkincs visszakerült hazánkba, azonban több nyitott kérdés maradt, és ezt az egyezmény egyik passzusa is tartalmazta. Röviden arról van szó, hogy nem sikerült minden bennünket megillető, bizonyítottan magyar eredetű műkincset visszahozni Magyarországra. Ezek máig Bécsben vannak. Mi a közelmúltban visszaadtuk Lengyelországnak *János Kázmér király* páncélját, ami precedenst teremthet… Bízom abban, hogy helyzetbe lehet hozni a magyar politikai vezetést, és meg kellene kísérelni a Bécsben őrzött magyar kultúrjavak visszaszerzését. Nem reménytelenek az ilyen lépések. Ha jól emlékszem, még az első Orbán-kormány idején *Orbán Viktor* miniszterelnök úr Kanadából személyesen tudott hazahozni egy illetéktelenül odakerült Giorgio Vasari-képet, és az Orbán-kormány erőfeszítései révén kerültek vissza a Seuso-kincsek is. Megjegyzem, hogy 1991–92-ben a Belügyminisztérium képviseletében benne voltam az első Seuso-bizottságban, amelyet a Külügyminisztérium egyik főosztályvezetője vezetett, hiszen ekkor folyt New Yorkban az a per, amelyet végül ebben az ügyben elbuktunk.

– Most sürgetőbb feladat előtt állunk, hiszen rövidesen országgyűlési választások lesznek és népszavazás. Mennyire tudják mozgósítani a szervezeteket, hatni rájuk?

– A Szabadságharcosokért Közalapítvánnyal együttműködő szervezetekkel – hangsúlyozom – nincs semmiféle alá- és fölérendeltségi kapcsolatrendszerünk. Sokszor szervezeti vezetőktől is mondják, hogy a Közalapítványnak valamiféle felügyeleti jogköre is van. Ez súlyos tévedés. *Semmilyen vonatkozásban nem vagyunk ellenőrző szerv.* Teljes az egyenjogúság, a mellérendeltség a szervezetek és közöttünk… Egyetlenegy dolog köt össze bennünket, nevezetesen az együttműködési szerződés. Ennek alapján mi a szervezeteket segítjük, hogy megfelelő módon működjenek, és az alapító okirataikban vagy alapszabályaikban megfogalmazott feladatokat el tudják látni. Természetesen az együttműködésünk kereteiben a szervezeteknek fel kell vállalniuk, hogy a Szabadságharcosokért Közalapítvány alapító okiratában meghatározott célokkal egyetértenek, azokat magukra nézve is kötelezőnek elfogadják. Ez az együttműködésnek az alapja. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a Közalapítvány kuratóriumában kurátori tisztséget betöltők magánszemélyként tagjai a kuratóriumnak, nem pedig szervezeti vezetőként. A kurátori minőségüktől teljesen független, hogy szervezetet is vezetnek.

Felhívtam a szervezeti vezetőket arra, mindenki hasson oda, hogy **el kell menni szavazni!** Kimondom, ezt a kurzust fenn kell tartani. Az a politikai klíma, ami 2015 óta Európában eluralkodott, és azok a folyamatok, amelyeknek kapcsán Magyarországot gyakorlatilag satuba akarják szorítani különböző kérdések tekintetében – kezdve az illegális bevándorlástól, a gyermekvédelemtől a gender-ideológiáig – nem vállalható. De említhetném az Európai Egyesült Államoknak a rémképét is! Mi ezek ellen vagyunk, és azt hiszem, hogy azok a szervezetek, amelyekkel kapcsolatban állunk, ugyanezt képviselik. Mindez mozgósító erőt jelent a választás megnyeréséhez. Személy szerint úgy érzem, hogy az 1990-es választással egyenértékű lesz az idei. A korábbiaknak nem volt olyan óriási tétje, mint a mostaninak, be kell vernünk a kommunizmus koporsójába az utolsó szögeket is. Tűnjenek el a politikai porondról a haza és nemzetárulók.

– 1956-ban is óriási volt a tét. A nemzet viszont egységet alkotott. A szabadságért, a függetlenségért, a nemzeti identitásért harcoltak az emberek.

– Igen. És ma sincs másképp…

Vennes Aranka

TÖRTÉNELMI LECKE

Talán néhányan még emlékeznek A múlt nélküli ember című – amerikai filmsorozatra, aminek Dominic Purcell volt a főszereplője. Miközben élte mindennapjait, gyötrődve próbálta kideríteni, mi történt vele addig. Mint akinek nincs talaj a talpa alatt. A legtöbben időnként vissza-visszagondolunk korábbi cselekedeteinkre, felülvizsgáljuk azokat. Így tudhatjuk meg, mit tettünk jól vagy rosszul; s ebből kiindulva dönthetünk egy adott helyzetben.

Nincs ez másként egy ország életében sem. Most – amikor zúdulnak ránk a különféle – információk, hiszen kampányidőszak van, csak kapkodjuk a fejünket. Hogy is van akkor? Miközben döntenünk illik. Ebben nagy segítség, ha szépen sorra vesszük az elmúlt bő három évtized eseményeit.

A nyolcvanas évek második felében a Kádár-korszak végnapjait éltük, s valamiféle bizakodást, felszabadultságot éreztünk. A pártideológusok cikkek garmadát írták a modellváltásról, szervezték a szűkkörű konferenciákat peresztrojkáról és glasznosztyról, Magyarország '45 előtti és utáni történelmi titkairól.

Már *Grósz Károlynak*, a Minisztertanács elnökének, az MSZMP főtitkára 1988-ban burkoltan fehérterrorral fenyegető beszédétől sem ijedtünk meg. *Reagan* és *Gorbacsov* találkozóira figyeltünk, meg a lengyel pápára, II. János Pálra. Tíz és tízezrek érezték úgy, hogy ki kell mennünk az utcára a román falurombolás vagy a vízlépcső ellen tiltakozva. Éreztük, hogy valami nagyon jó kezd történni velünk, tágul a horizont, omlanak a falak, feléledt a Szovjetuniótól való szabadulás reménye. Ha van olyan, hogy közéleti boldogság, akkor ez az volt.

Forrás: MTV Médiaszolgálat. Sóki Tamás

Magyarország védi Európát

Ám az ügyesebbek már szemezgettek a széteső közösségi vagyonelemekből, de a „nagy tetemektől" el lettek hajtva. Szigorú információs- és nyers erő-hierarchia működött a zsákmányszerzés legalsóbb szintjein is. Közben a közélet iránt őszintén érdeklődő, beavatatlan emberek felszabadultan statisztáskodtak az egyáltalán nem spontánul létrejövő mozgalmak és pártcsírák körül; s elhitték, hogy ők csinálják a történelmet. Pedig a rendszerváltás koordinátáit és navigációs terveit másvalakik, máshol már „kulcsrakészre tették" és jóváhagyatták.

Végül, szűk színpaddal, kötött szereposztással, bele kellett vágni az előadás lefuttatásába. Az egymásnak feszülő derék magyarokat távcsővel figyelte a lelátókról a nyugati „háttérhatalom", hogy önjáró akciók esetén könnyen lehessen szereplőt vagy meseszövést változtatni. Miközben a reformkommunista apparatcsik-had és lelkes szakmai sajtójuk a modellváltás aktuális kérdései körül sürgött-forgott, ugyanaz a hatalom már megrendelte és szentesítette a szocializmusból a kapitalizmusba való átlépés alaptörvényét. *Csöndben és minden hűhó nélkül megszületett az 1988. évi VI. törvény a gazdasági társaságokról.* MSZMP-technokraták írták külföldi vállalati jogászokkal!

A törvény lehetőséget és keretet adott a magántulajdonú társaságok alapításához, magyar vagy külföldi állampolgársággal rendelkezők számára. Elméleti szempontból ez volt a rendszernek az állami tulajdonról a magántulajdonra való átállítása, ez a törvény a rendszerváltás tulajdonviszonyokat szabályozó alapja – a rendszerváltás alapja!

Nem volt nagydobra verve, hogy a szocialista világrendszer szétesése – s ezzel a Varsói Szerződés és a KGST bukása – a Reagan–Gorbacsov egyeztetések nyomán haladt előre. Az egyes országokban a rendszerek átalakítását helyi erők előretolásával vezényeltették le. A szovjet birodalom szatellit-országainak leszakításakor a térségben számos titkosszolgálat emberei nyüzsögtek, de a politikai arcok mindig hazaiak voltak. Ezeket a megbízható embereket gondosan szelektálták, ám így is maradhatott benne „nemkívánatos" elem, később „önjáróvá" vált politikus. Dicséretükre legyen mondva!

Annak látszata fontos volt, hogy a nép fellázadt a szovjet elnyomás ellen, és megbuktatta a kommunizmust. S mivel Közép-Kelet-Európában, így hazánkban is a hamu alatt ott parázslott még a történelmi keserűség, a nagy terv sikere borítékolható volt! *Kétség sem fért ahhoz, hogy megfelelő retorikával, a nyugati jólét belengetésével, a nemzeti érzelmek megszólításával, az amúgy is eróziónak indult pártállami rendszer kártyavárként fog összeomlani.* Így a nyugati gazdasági és katonai szövetségi rendszerekhez csatolás már nem lesz több, mint ujjgyakorlat.

Magyarország szempontjából a rendszerváltás megtervezésekor a kézenfekvő az lett volna, ha felélesztik a szovjet megszállás előtti politikai struktúra demokratikus pártjait, s ezeket támogatják pénzzel, információval; hazánkban például, az akkor 100 éve alakult *Szociáldemokrata Pártot*, a *Keresztényidemokrata Néppártot*, valamint az 1948-as választásokon legtöbb szavazatot elért *Kisgazdapártot*. A három történelmi párt érezte az egymásrautaltságot; s hogy képesek lennének a magyar társadalom nagy részének politikai képviseletére.

De a dolgok más fordulatot vettek. Frissen alakított, úgynevezett rendszerváltó pártok „felpumpálása" történt. A Magyar Demokrata Fórum a nemzeti érzelmű MSZMP-tagok, az SZDSZ pedig a liberális irányultságú MSZMP tagok gyülekező helyévé kezdett válni, és magához vonzotta a civil társadalom megfelelő szeletét.

Valószínűsíthető, hogy a kádári hagyományokon szocializálódott új pártok kevésbé voltak veszélyesek atekintetben, hogy visszatérnek eredeti gyökereikhez, és rátalálnak társadalmi bázisukra. Támaszkodva az ötven évvel azelőtti magyar politikai élet bizonyos pozitív hagyományaira.

A magyar rendszerváltás tervezői viszont tartottak a szociáldemokratáktól és a kisgazdáktól. Ugyanis a két történelmi párt programjában az erős, jól szervezett államot, a dolgozói érdekvédelmet, karakteres szakszervezeteket akartak; a nagyvállalati benyomulás gazdaságpolitikai feltételekhez kötését – szociáldemokrata részről, valamint a reprivatizációt és a magyar agrárszektor prioritását – kisgazda részről. A két régebbi történelmi párt teljes kiszorítása azért is lehetett sikeres, mert a társadalmi bázisukat nyújtó gazdatársadalom, illetve a magasan kvalifikált, polgáriasult munkásarisztokrácia összerázódásához, megszilárdulásához évekre lett volna szükség.

Hamar kiderült, hogy a „megrendelők" célja a rendszerváltással a piacszerzés, a jövedelmek kiszivattyúzása, a módszeres kifosztás, valamint a kulturális lefokozás a nyugati világ leghitványabb tömegkultúrájával – a felejtés, az identitásvesztés érdekében. Ez történt minden közép-kelet-európai országban, így hazánkban is. Páréves szoktatás után pedig a NATO-hoz csatolás Oroszország nyugati tőszomszédságában már csak ujjgyakorlat volt. Ez is nyugati geopolitikai cél volt, amit sikeresen megoldottak.

A nemzeti érzelmű MDF kevés gazdasági szakemberrel rendelkezett, a feltétlen komprádor SZDSZ pedig segítette, hogy a Nyugat visszaszerezze Kelet-Közép Európát, és a saját perifériájaként használja. Egy, az irháját mentő volt nomenklatúra bármire hajlandó volt. Végül nem is csak az irháját, de a nemzeti vagyon egy részét is kiárulta nyugati patrónusainak, vagy magával vitte új életébe!

A sokkterápiás házi feladatot is végül az 1994-ben hatalomba, 54 százalékkal visszakerült MSZP hajtotta végre az SZDSZ-szel karöltve. *Ismét ékes bizonyíték volt ez arra, hogy az igazi választóvonal a külföldi érdekeket gondolkodás nélkül elfogadó erők és a nemzeti érdek mentén politizálók között van!* Szekértáborokra oszlott, acsarkodó ország lettünk, amely nem érthette, mit tettek vele; miért csúszott ki milliók lába alól a talaj, és merre lett volna a kivezető út. Ilyen körülmények között tanultuk-tanuljuk a történelmi leckét.

Bizonyíték erre a 2010-es és az azután következő választások sora. Miközben a Nyugat – azaz az EU, ahová annyira vágytunk – pálfordulása, a létrehozók szándékának eltorzítása, a hazánk ellen irányuló külső és belső vádaskodások, rágalmak; az azonosítatlan illegális bevándorló tömegek ránk zúdításának megakadályozása, a világjárvány – hadd ne soroljam tovább – terhelik mindennapjainkat. *Mindezek ellenére az ország mégis talpon van, s olyan intézkedések születnek, amelyek erősítenek bennünket.* Ugyanakkor egyre több ember előtt válik világossá, hogy mennyivel többről van itt szó, mint jobb és baloldal ütközetéről!

A haza iránt elkötelezett polgárok nem akarnak a *múltnélküli ember* sorsára jutni. S az országot sem akarják odajuttatni. Menteni, védeni próbálják történelmi, szellemi-kulturális értékeinket. Csakis ezek adhatnak kapaszkodót és útmutatást a jövőre. Fel van adva a történelmi lecke. Április 3-án lesz a vizsga.

Dr. Petrasovits Anna

„S népek hazája, nagy világ!
Hozzád bátran kiált:
Egy ezredévi szenvedés
Kér éltet vagy halált!”
(Vörösmarty Mihály: Szózat)

NEMZETÜNK VÉDELMÉBEN

PÓTVIZSGA NEM LESZ

Megöregedtem. Átéltem a Rákosi-diktatúrát, az 1956-os forradalom és szabadságharc felemelő 13 napját, majd Kádár János nevével jelzett korszakot, a rendszerváltozást, és most egy szabad országban élem napjaimat. Hazánk történelmi múltjának ismerete késztet arra, hogy megszólaljak. Sok-sok választáson vettem részt, de az ideit, a 2022-t sorsdöntőnek tartom. Óriási a tét: feladjuk-e nemzeti-, vallási- és nemi identitásunkat vagy sem.

Igaza volt Ciceronak, amikor azt mondta: „Historia est magistra vitae” – azaz: a történelem az élet tanítómestere. Szónoklatában bővebben kifejtette: „a történetírás valóban az idők tanúja, az igazság fénye, az emlékezet élete, az élet tanítómestere, a múlt idők hírnöke”. Az ellenzéki összefogást támogató hazánkfiai ezt elfelejtették?! Tudjuk, az európai országok és velük együtt a világ is megváltozott. De ennyire?... Hogy az ellenzék a sötét oldallal kötött szövetséget?!

Vegyük sorra, mit látunk az Országgyűlésben – az ellenzéki képviselők viselkedésében és propaganda-médiájukban? Ezek a következők: dühöngés, gyűlölet, durva beszéd, fenyegetés, hazudozás, a pozitív negatívra fordítása, mindenek kiforgatása; rendszeres negatív kommunikáció, a szabados nyugat-európai értékrenddel való azonosulás, a hatalom akarása, országunk feljelentgetése – hazaárulás. Továbbá: hazánk nehéz helyzetének fokozása, a vírus elleni védekezésnek és a vakcinázásnak az akadályozása.

A gonosszal való szövetkezés okozza mindazt a békétlenséget, ami az ellenzék soraiból árad, és meg akarja fertőzni az egész országot. Mai, „szövetségbe forrt” ellenzéki pártok sátrai előtt látom: nyugdíjasok, fiatalok ott állnak, hogy mindezekre írásban igenlő választ adjanak. Ki érti ezt? Mi ez? Mazochizmus, feledékenység? Hazánk történelmi múltjának nem ismerése? Pedig éppen ott kereshetnének tanulságokat, melyekből útmutatást kaphatnának jelen döntéseiknek meghozatalához.

Sok-sok példát sorolhatnánk, sok azonosságot fedezhetünk fel évszázaddal ezelőtti és a mai események között. Például ha visszatekintünk az 1910-es évekre, a skót *Robert William Seton-Watson* – politikai aktivista, publicista és történész – gyűlölködő, magyarellenes rágalom-hadjáratának komoly szerepe volt a trianoni diktátum előkészítésében. Sajnos, az akkori magyar politikai elit – részben az önálló külpolitikai apparátus hiánya miatt, részben az igazság puszta erejébe vetett naiv hitből fakadóan – nem vette komolyan a fenyegetést. Ma kísértetiesen hasonló hazugság-kampány folyik hazánk ellen, azonban Magyarország ezúttal fölveszi a kesztyűt.

Ha meg akarunk maradni – még egyszer mondom –, ha meg akarunk maradni, akkor a jelenlegi kormány által kijelölt úton kell tovább menni polgárainknak. Hazánknak előre kell mennie! Abban biztos vagyok, hogy Magyar-

országnak *Varga Mihályhoz, Szijjártó Péterhez, Benkő Tiborhoz* hasonló képességű és elkötelezettségű miniszterei a világháború óta még nem voltak. Bár a nyilvánosság előtt nem nagyon szerepel, de azt hiszem, hozzájuk tartozik a Nemzeti Bank elnöke, *Matolcsy György* is, mert ha ma is, az ország egész aranytartalékát elherdáló Surányi György-féle „értelmiségi" *(leváltása ellen annak idején 50 „értelmiségi elvtársa" tiltakozott)* vezetné a bankot, aligha működhetne a gazdaság olyan eredményesen, mint most. Ide kívánkozik még *Novák Katalin* neve is, aki a családokért felelős tárca nélküli miniszteri posztot töltötte be. Hihetetlenül nehéz volt a feladata.

Európa utolsó reménye a keresztény vallás. A nyugati kereszténység utolsó bástyája pedig mi vagyunk!

Szent István óta folyamatosan két pogány közt egy hazáért küzd a magyarság. A mindenkori Kelet, a bizánci, később az orosz birodalom és Nyugaton – a Nagy Károly által, már a IX. században megteremtett – Német-Római Birodalom egyaránt érdekszférájának tekintette Közép-Európát, és ebben a képletben idővel felbukkant az Oszmán Birodalom is. Ma a talpra álló, megerősödő Oroszország aktivitása határozottan nő, inkább a Baltikumtól az Égei-tengerig érő Kelet-Európában. Nyugat-Európában, a Brüsszel által megtestesített nyugati birodalom igyekszik magához láncolni és kihasználni Közép-Európa térségét. Itt van még a népvándoroltatás, az iszlám újabbkori erőszakos megjelenése. *Szerencsére a mai magyar államvezetés állja a sarat, és a nemzetközi folyamatokban talán kedvező fordulat következik be, így megerősíthetjük álláspontjainkat Európában.* Az Orbán-kormány 2016-ban egy – szinte a maihoz hasonló helyzetben – egyszer már jól és sikeresen döntött, amikor a népszavazás eszközéhez nyúlt. Öt évvel ezelőtt Magyarországot azért állították pellengérre az Unióban, mert ellenállt az illegális migránsok korlátok nélküli befogadásának.

Ma van egy jó törvényünk! Ez a 2021. évi LXXIX. törvény, a pedofil bűnelkövetőkkel szembeni szigorúbb fellépésről, a gyermekek védelme érdekében egyes törvények módosításáról. Szükséges volt ebben a világméretű szexuális zűrzavarban megvédeni a gyermekekeinket. A világos és egyértelmű szabályozást – ami nem valakik ellen, hanem a gyermekek védelmében született – hihetetlen erővel támadja az egykor volt „művelt Nyugat". Támadja a törvényt, mert ők másképpen gondolják, és ezt törvénybe is foglalták. Nem is akármilyenbe, hiszen az Európai Parlament elsöprő többséggel úgy döntött, hogy a férfiak szülhetnek. Most ezért támadják dühödten Magyarország kormányát, mert nem akarja beengedni az LMBTQ-propagandát az óvodákba, iskolákba, hogy nemi átalakító műtéteket ajánlgassanak. Nyugaton már megállíthatatlannak tűnik az LMBTQ-propaganda.

Emlékezzünk: 2015-ben is, a migránsválság idején, először elméleti vitával kezdett Brüsszel, aztán a kötelezettségszegési eljárás jött. Akkor soha nem látott tömeg sorakozott fel az illegális bevándorlással szemben a népszavazáson, ezért nem is kellett illegális bevándorlókat befogadni. Az idei, április 3-i – a választással egyidejű – népszavazás annyiban hasonló, hogy napjainkban a genderideológia lett politikai vita tárgya, ami egyértelmű választóvonalat képez a józan ész hívei és a magukat progresszívnek nevező, azaz a legalapvetőbb európai értékeket elhagyó csoportok között. Egy sikeres népszavazással ismét megvédhetjük gyermekeinket.

A világtörténelem megmutatja, hogy minden nagy kultúra valamilyen vallás keretén belül alakult ki. Vallás nélkül még sosem volt kultúra, és nem is lesz. A multikultúra csak játék a szóval, a kultúra hiányát leplező fedőnév. A multikulturalizmus helyeslése a nemzeti kultúra megfojtásának a szándékát takarja. De az ember természete olyan, hogy nem tűri a kulturális űrt, ezért azt be fogja tölteni valamivel. Kérdés: mivel? Európában a kultúra alapja összeroskadóban, a népesség fogyóban van, ezért sokan most már nem látnak más kiutat, mint a tömeges bevándorlást, a lakosság- és kultúracserét: azaz az Európai Egyesült Államok létrehozását.

A magyar nemzet nem ettől marad meg vagy vész el 2022-ben, hanem attól, hogy *képesek vagyunk-e* harcos és elkötelezett magyarok és keresztények maradni – egyszerre?! És akar-e Európa vezércsillaga lenni, a muszlim megszállással és a világkormány erkölcstelenségével szemben; keresztyén-keresztény magyarként összefogva, közös erővel, itt, a Kárpát-medencében, mint Szent István népe tovább élni?

Országgyűlési választások előtt állunk. Most nemcsak arról van szó, hogy mely párt kezébe kerül a végrehajtó hatalom. Hazánkban ennyire időszerűek, mint most, még sosem voltak *Vörösmarty Mihály* szavai, amit a *Gondolatok a könyvtárban* című művében olvashatunk:

„Előttünk egy nemzetnek sorsa áll.
Ha azt kivíttuk a mély süllyedésből
S a szellemharcok tiszta sugaránál
Olyan magasra tettük, mint lehet,
Mondhatjuk, térvén őseink porához:
Köszönjük élet! áldomásidat,
Ez jó mulatság, férfi munka volt!"

Szabadon dönthetünk. Csak rajtunk, magyar állampolgárokon múlik, hogy a megmaradás vagy a pusztulás mellett kötelezzük-e el magukat. Tessék választani, felelősséggel.

És jól válaszolni! Mert 2022-ben csak egyszer osztályoznak. Pótvizsga nem lesz!

Csigás Zoltán
nyugdíjas tanár

ADATOK AZ ELMÚLT BŐ ÉVTIZEDBŐL

KOMMENTÁR NÉLKÜL

	2009	2021
Gazdasági növekedés (%)	-6,6	+6,4
Foglalkoztatottak száma (millió fő)	3,7	4,7
Munkanélküliségi ráta (%)	12	3,8
Bruttó átlagkereset (forint)	198 000	428 000
Minimálbér (forint)	73 500	200 000
Személyi jövedelemadó (%)	36	15
Munkáltatói adó (%)	33,5	13
Társasági adó (%)	20	9
Beruházások értéke (Mrd forint)	5500	15 000
Ipari termelés (%)	-17,7	+11
Külföldön kézben lévő államadósság aránya (%)	60	30
Háztartási devizahitelek aránya (%)	67	0,5
Államadósság kamatkiadása (%)	4,1	2,3

HŰSÉG A HONHOZ – FELSŐFOKON

Százesztendős évfordulókat hagytunk magunk mögött a közelmúlt időkben. A nemzet – hál' Isten – nem felejti el az évszázados históriánk eseményeit. Azokat sem, amelyek Trianon után történtek. Miközben még kisebbre akarták szabni területét, honpolgárainak szavazattal, vérrel és áldozatokkal kellett megvédeniük a hazát. Ekkor mutatkozott meg hűségük, bátorságuk – felsőfokon. Amiket idővel törvénybe is iktattak: a legbátrabb város – a Civitas Fortissima; a legbátrabb község – a Communitas Fortissima; a leghűségesebb város – a Civitas Fidelissima; és a tíz hűséges falu…
„Őfelsége, a Magyar Nép" – ahogyan néhai Dénes János ötvenhatos forradalmár és szabadságharcos megtisztelte honfitársait – ismét és ismét bizonyította, és kell bizonyítsa napjainkban is: megérdemli e jelzőket. De idézzük fel a régmúltat – erősítésként.

JOBBAN SZERETTE

Mi az az erő, ami legyőzött fagyot, félelmet, kilátástalanságot? Amikor a balassagyarmati vasutasokhoz és diákokhoz csatlakozva húsz-huszonkét éves magyarnándori, szűgyi, dejtári, ipolyvecei fiatalok fegyvert fogtak a nagyon csekély eséllyel kecsegtető győzelemért? A válasz csupán két szó: az igazi hazaszeretet.

Az első világháborút követően, 1919. január 15-én, a Felvidékre bevonuló Cseh Légió egy különítménye megszállta Balassagyarmatot. Helyi önkéntesek és katonák fogtak össze, s az életük kockáztatásával felvették a harcot a csehszlovák túlerővel szemben, mert azt akarták, hogy a város magyar föld maradjon, így ők is megmaradhassanak magyarnak. Megszívlelték *gróf székhelyi Mailáth Géza*, Nógrád megye főispánja intését: *„Ezen nehéz időkben, midőn a politikai ellentétek nagyon kiélesedtek [...] csak egy kéréssel fordulok a vármegye közönségéhez. E sorsdöntő napokban, midőn hazánknak legégetőbb szüksége fiainak egyetértő összetartása – és csak ezen összetartási erő mentheti meg az újonnan született Magyarországot –, segítse mindenki tehetségéhez mérten hazáját."*

A harcok élet-áldozatokat is követeltek: hat civil és a kecskeméti 38-as gyalogezred több katonája vesztette életét. Ők siettek a helyi önszerveződés segítségére. Hála nekik, mert nélkülük nem sikerült volna az Ipoly túlpartjára visszaszorítani a csehszlovák csapatokat, 1919. január 29-én. (Nem úgy a losonciak, akik ellenállás nélkül adták át városukat.)

Czakó Balázs, 23 éves hősi halott temetésén *Jeszenszky Kálmán* plébános azt mondotta: *„Én már sok szép történetet olvastam a hazaszeretetről, de az eddigi legszebb mondatot Balázstól hallottam. Amikor megkérdeztem a haldoklótól, mit üzen a szüleinek, a következőt mondta: Szerettem őket, de a hazámat még jobban szerettem.”*

Ezt olvasva elgondolkodtam. Vajon hány mai ifjú ajkát hagyná el egy ilyen mondat? Vajon hány mai fiatalnak lenne fontosabb „rongy élete, mint a haza becsülete”? Csak remélem, hogy soknak…

A város és környéke példát mutatott bátorságból, kitartásból, tisztességből és hazaszeretetből! Ezért méltán kapta meg 2005-ben a *Civitas Fortissima* – a Legbátrabb Város címet, és méltán kér magának dobogós helyet a magyar városok között. Azóta vált a hazaszeretet ünnepévé Balassagyarmaton január 29.

Mint a rendszerváltozás óta minden esztendőben, az idén is megemlékeztek a százkét évvel ezelőtti eseményekről. Egyhetes rendezvény-sorozaton idézték fel az akkor történteket: például tárlatot lehetett megtekinteni a múzeumban, csatajeleneteket mutattak be a helyi hagyományőrzők. A „harcok” befejeztével a polgármester és az alpolgármester köszöntötte őket a megyeházán.

Csach Gábor polgármester többek között azt mondta: „a gyarmatiak öntudatos, büszke nép, és betartják, hogy az egyén érdeke soha nem kerülhet a nemzet érdeke elé”!

Hogy mennyire akarnak a mai gyarmatiak megfelelni ennek az örökségnek, erre bizonyítékul szolgál az az eset, amikor Robert Fico hazánkba látogatott, és a „jó palócok” kitiltották őt a városból. Így tiltakoztak az akkori köztársasági elnököt, Sólyom Lászlót, a párkányi hídon ért atrocitás miatt.

Az Ipoly-menti harcok résztvevői a dejtári vasútállomáson, 1919. január–február

(Forrás: Trianon utódlete az első sikerektől a százéves évfordulóig ISBN 978-615-6117-42-7 Tyekvicska Árpád: CIVITAS FORTISSIMA. Balassagyarmat felszabadítása 1919. január 29-én.)

Nagyon igaz a balassagyarmatiak esetében is, amit *Jókai Mór* egyik hősével kimondatott A kőszívű ember fiai című regényében: *„A kiontott vér nem hull háládatlan földre”.* A balassagyarmatiak példamutató helytállása örök érvényű tanítás a jelen és a jövő nemzedékek számára, miszerint a legkilátástalanabbnak látszó helyzetben is a bátraké a siker, mert a gyáva népnek nem marad hazája!

Pfaff Lászlóné

MÉGIS VISSZATÉRHETETT

– Kercaszomor kétszeresen is ünnepelhet – mondotta Kapornaky Sándor polgármester a szomoróci Haranglábnál 2022. február 12-én megtartott megemlékezésen. Állítását történelmi tények támasztják alá, amik száz évre nyúlnak vissza.

1919. augusztus 12-én a Szerb–Horvát–Szlovén Királyság csapatai megszállták a mai Kercaszomor nyugati részét, amely akkor még Szomoróc néven önálló, színmagyar református község volt. Egy évvel később – alig két hónappal a gyászkeretben törvénybe iktatott trianoni békediktátum aláírása után –, 1920. augusztus 1-jén a helyi lakosság a kercai helyőrség *Rankay József* hadnagy-vezette katonáival együtt fegyverrel űzte el a betolakodókat. A diadal azonban rövid életűnek bizonyult, a megszállók erősítést kaptak, visszaszorították a kercai határőröket, a felkelésben résztvevő szomoróciak egy részét pedig bebörtönözték, mások a szomszéd falvakba menekültek.

A helyi lakosság bátor helytállásának hatására 1922. február 9-én mégis úgy döntött a Határmegállapító Bizottság, hogy Szomoróc visszatérhetett a megcsonkított országhoz. 1923-tól minden évben megünnepelték február 9-ét a Kerca és Szomoróc határán felállított emlékoszlopnál, valamint az ugyanitt ültetett Tisza István emlékfáknál. 1945 utánra azon-

ban megszűntek az ünnepek, s már csak az esemény emlékére felállított harangláb hirdette a történelmi dicsőséget. Viszont 2002-től újra feléledt a hagyomány. Szomoróc fennállásának 800. esztendejében, 2008. nov. 12-én, V. Némeh Zsolt indítványának elfogadásával jelent meg a LXIV. törvény, amely rendelkezett arról, hogy Kercaszomor megkapja a Communitas Fortissima – a Legbátrabb Falu címet.

„MAGYAROK MARADTUNK!"

Zúgtak a harangok Sopron tizenegy templomában, az emberek elözönlötték az utcákat, és ezalatt ezrek lelkéből ima szállt fel a kegyelem trónusához: „Hála Istennek, magyarok maradtunk!"

A soproniak számára feledhetetlen 1921. december 17-ének délután 4 órája, amikor a Zrínyi Ilona Tiszti Leánynevelő Intézetében kihirdették az eredményt. *Schober osztrák kancellár* telefonon történt érdeklődésére az egyik antant katonatiszt tájékoztatásul a telefonkagylót a nyitott ablakon át kitartotta az utcára. 502 érvénytelen szavazat mellett Magyarországhoz tartozásra 15 334-en – azaz 65,16 százalékban, Ausztriára 8227-en - azaz 34,84 százalékban szavaztak. Sopron városában a 37 509 lakos közül nagyjából minden másodiknak volt szavazati joga. Több mint 90 százalékuk szavazott, és 72 százaléknál is nagyobb arányban Magyarország mellett döntött.

E csodálatos eredményt azonban óriási szervezés előzte meg, hogy minél többen vegyenek részt a népszavazáson. Mindannyiuk közül szeretném kiemelni a *Soproni Erdészeti Főiskola diákjait*, akik nagy részt vállaltak az aláírásgyűjtésben! Nagyonis átérezték, mit jelent ez az esemény, hiszen a trianoni határ miatt az intézményt Selmecbányáról át kellett telepíteni.

Sopron hűségét az 1922. évi XXIX. törvénycikkben ismerte el és örökítette meg a Nemzetgyűlés. A törvénycikkben foglaltak szerint azóta ékesíti a város címerét a *„Civitas Fidelissima"* – a Leghűségesebb Város felirat, a Tűztorony kapuja fölé *Hikisch Rezső* és *Kisfaludi Strobl Zsigmond* alkotásaként hűségszobor épült.

Jelképe örökérvényű: Hungária maga köré gyűjti a város és térsége magyar, német és horvát népét, a hűségeseket. A kompozíciót 1928. október 14-én avatták fel, többek között az akkori miniszterelnök, *gróf Bethlen István* jelenlétében.

2001-ben az Orbán-kormány kormányrendeletben tette a *Hűség Napjává* nyilvánította december 14-ét, és kihelyezett kormányülésen tisztelgett a soproniak hűsége előtt, továbbá méltó emlékmű állítását biztosította minden, a népszavazásban részt vett településnek.

2011-ben, a népszavazás 90. évfordulóján hasonlóképpen kihelyezett kormányülést tartottak Sopronban a nemzet- és hazaszeretet hűséges városában.

2021-ben A szabadság és a hazafiság a magyar politika két nagy hagyománya, „az ezeréves Magyarország két nagy tartóoszlopa, ezt a két tartóoszlopot pedig a hűség gerendája köti össze" – mondta *Orbán Viktor miniszterelnök* Sopronban népszavazás 100. évfordulóján.

Álljanak itt *Östör József*, egykori országgyűlési képviselő, a soproni hűséget 1922. december 7-én, a Nemzetgyűlésben elhangzott méltató szavai:

„Azokban a válságos időkben, amidőn már-már azt hittük, hogy minden veszve van, amidőn az utolsó hálaadó istentiszteletről Sopron gyönyörű gótikus Szent Mihály templomából távoztunk, sokan azt gondoltuk, hogy

a legnagyobb magyar jósnak, Széchenyi Istvánnak talán még a szörnyű jóslása is valóra válik, amelyet emlékirataiban olvashattunk: Hol fognak az én hamvaim pihenni? (...) Hazámban-e vagy külföldön?

És akkor, amikor megtartottuk magyarnak Nagycenket, Sopront és azt a néhány községet –, talán Széchenyi szelleme lebegett felettünk és a magyar politika fölött, amelyet idekívánok minden tekintetben. Kívánom, hogy az a realitás, amely az ő politikáját az elejétől a végéig jellemezte, az a hazafias tűz, az a hideg szenvedély: legyen továbbra is bíztató és mozdító erő.

Legyen megalkuvás: akkor, ha kell, és legyen vitorláink felvonása – akkor, ha arra szükség van (...) de ha majd eljön az ideje, húzzuk fel vitorláinkat egyesült erővel, valamennyien.

Szavaimat azzal zárom, hogy „a soproni népszavazási területen más politikának, mint magyar politikának érvényesülnie nem szabad" – mondta Östör 1922-ben.

Csigás Zoltán

Fluck ezredes szózata: Honvédek! Sopron magyar maradt! Tépjétek le a gyászfátyolt! Imához!
(Foto: Schäffer Ármin - a Soproni Múzeum tulajdona)

AZ ÉDESAPA HAGYATÉKA

A Pinka-patak völgyében fekvő *Alsócsatár, Horvátlövő, Kisnarda, Magyarkeresztes, Nagynarda, Németkeresztes, Ólmod, Pornóapáti és Szentpéterfa* az a tíz nyugat-magyarországi falu, amelyek követték Sopron példáját: népszavazást tartottak, ami szintén győzelmet hozott. Ám ez a történet nem volt olyan „egyszerű", ugyanis hároméves polgári engedetlenségi mozgalom és – helyenként – fegyveres harc árán tudták elérni, hogy Ausztriából visszakerüljenek Magyarországhoz, 1923-ban. Így lettek és maradtak ők a „leghűségesebb falvak".

Ezek a szűkszavú történelmi tények. Ám volt valaki, akinek szinte egész életét kitöltötték e magyar históriás események. Egy szombathelyi ügyvéd, *dr. Zsiga Tibor*. Kutatta-gyűjtötte az adatokat, visszaemlékezéseket. De nemcsak a *Communitas Fidelissima, Szentpéterfa* című könyvben írta meg azokat, hanem tanulmányokban; s szerte az országban előadásokat tartott. Egyre több felé hívták ünnepségekre, beszédet mondani. Miközben ügyvédi hivatását sem adta fel, egyre tágította történelmi kutatásainak területét – amelyek kötetekben is napvilágot láttak: *A szentgotthárdi fegyverbotrány, A vasfüggöny és kora, Horthy ellen a királyért...* Ily módon gyarapítva tudását, továbbképezve magát, mígnem megszerezte a történelemtudományok kandidátusa fokozatot.

Közel sem volt könnyű dolga, tőle tudom – sok évvel ezelőttről – mert nem mindenki vette jónéven igazságkereső tevékenységét. De ahogy múlt az idő, és szabadabban lélegezhettünk, elcsitultak ezek a hangok. Családja viszont mindvégig támogatta, tisztelet övezte.

Sajnos, ezt csak múlt időben írhatom, mert – miután őt szerettem volna megkérni emlékező írásra – megtudtam, hogy már kilépett e földi világból. Gazdag szellemi örökséget hagyva hátra. Ami azonban nem fog a feledés homályába merülni, s ez öröm, mert leánya, *Zsiga Ildikó* – aki történelem szakon végzett – gondjaiba vette e hagyatékot. Munkássága-emléke tehát nem sikkad el az időben.

Tapasztaltam, sok olyan „szent megszállott" él e honban, mint dr. Zsiga Tibor. Akik megszerzik és továbbadják a tudást az utánuk következőknek. Ők aztán nemcsak őrzik, hanem építik is a múltra a jövőt.

Köszönet érte.

V. A.

A SZÓ KÉTIRÁNYÚ LEHET

MAGYAR SZIGET MIAMI–BAN

BESZÉLGETÉS CSIKI-MÁKSZEM LÓRÁND REFORMÁTUS TISZTELETESSEL

Pici darabka a hazából – így érezheti az ember, ha belép a hatalmas udvarra. Jobbra Wass Albert és Petőfi Sándor bronz-portréja; középütt az ötvenhatos emlékmű, rajta koszorú és nemzeti színű szalag. A hófehér templom tornya magasra tör, már néhány házzal arrébb lévő 22. utcából látni; kiemelkedik mediterrán tetős, kerítés nélküli, kertvárosi jellegű házak közül. Ez a terület a Miami Magyar Ház és Egyház tulajdona – a fehér paplakkal és Ház épületével… Óhatatlan a hasonlat: aki itt hirdeti az igét és szolgálja az Urat, missziót teljesít – csak éppen egészen más történelmi körülmények között.

– Vajon Önnek eszébe jutnak-e néha a hajdan élt misszionáriusok? – Kérdezem Csiki-Mákszem Lóránt református lelkésztől.

– Igen, főleg az utóbbi időben – válaszolja. – Úgy tűnik, hogy hozzájuk képest mi eléggé békés világban, békés korszakban élünk, de ez nagyon megtévesztő. Az elmúlt húsz–huszonöt évben azt tapasztalom, hogy még mindig vannak olyan országok, sajnos, ahol nem lehet keresztyén missziót folytatni; vagy ha igen, akkor annak titokban kell történnie, mert jöhet a megtorlás. Annyira más lett ez a világ, annyira „szabaddá vált", hogy egyszerűen a krisztusi eszme, a krisztusi tanítás néha ellentétbe kerül az embernek az önmegvalósítási vágyaival. Emiatt talán kevesebben is vagyunk, akik ezt a szolgálatot fel merik vállalni. Másrészt pedig az a közeg, amely képes volna befogadni a missziót, az sajnos sokkal kisebb, mint, mondjuk, régebben volt.

– Ön mégis megtette ezt a nagy utat Erdélytől idáig…

– Háromszékről származom, viszont én az életemnek több mint felét távol töltöttem szülőhelyemtől. 2006-ban fejeztem be teológiai tanulmányaimat, és rá két évre, a záróvizsga után szenteltek föl lelkésznek. 2006 és 2008 között segédlelkészként tevékenykedtem, és 2008 szeptemberétől pedig a Nagyszeben melletti Vízaknán voltam parókus lelkész, közel tizenkét éven keresztül. Onnan mentünk családommal Clevelandbe, *Krasznai Csaba* püspök úr mellé. Ott egy éve szolgáltam, amikor a Miami-i gyülekezet kiírta a pályázatot a megüresedett lelkészi állásra. Jelentkeztem, és tavaly júniusban kerültünk ide. Valóban hosszú volt út Erdély szívéből egészen Amerika déli csücskéig. *Dél-Kelet Floridában legalább ötvenezer magyar él, és ez, a Krisztus Magyar Egyháza az egyetlen – a Kossuth Polgári Körrel együttműködve –, amelyik Miami és környéke magyarjait összetartja, legyenek akár reformátusok, katolikusok vagy evangélikusok.* Ahol a templomunk és az egész komplexumunk elterül, úgy is nevezik, kis magyar sziget.

Ha kinézek a parókia ablakából, akkor a legelső, amit látok, a templom melletti két árbocrúdon a magyar zászló, illetve az amerikai. Büszkeséggel tölt el az, hogy itt, *Amerika földjén a magyar zászlót lobogni* láthatom. Ez azért is fontos számomra, mert Erdélyben bizony néha nem volt túl kellemes magyarnak lenni, szabadon használni a szimbólumainkat, nyelvünket. Emiatt, sokszor volt üldöztetés vagy megtorlás. Itt pedig, hála legyen az Úrnak, magyarul beszélünk, magyarul folyik a szolgálat. Az ember azt érezheti, hogy Amerikában, ahol angol és Miamiban, Dél-Floridában pedig spanyol világ veszi körül, magyar szigetet talál, ápolhatja az anyanyelvét, kutúráját meg tudja őrizni és terjeszteni.

– Az egyik prédikációjának témája volt a nyelv, a szó; beszélt 1956-ról, akkor is a nyelv, a szó segített a harcosoknak, hogy hatalmas tettekre legyenek képesek. Hogy értette ezt?

– Istentől kaptunk egy nagyszerű ajándékot, és ez pedig a nyelvi kommunikáció. Az, hogy beszédben, szavakban tudjuk kifejezni érzéseinket, gondolatainkat, vágyainkat, véleményünket; és nemcsak ki tudjuk fejezni, hanem át is tudjuk adni másoknak. Arra is kitértem, hogy azt, amit közvetítünk, kétirányú lehet. Lehet áldás is, és lehet átok is. Akkor hoztam föl példaként '48-at és '56-ot, hogy a nyelvi kommunikációval – a nyelvvel, a szavakkal – lehet

A Miami-i Magyar Ház

lelkesíteni, lehet előre vinni embereket. Petőfi, Széchenyi, Kossuth kiállása a bizonyíték. Úgyszintén az '56-os forradalom és szabadságharc idején is szavak adtak bátorítást, ami nagyon sokat jelentett ahhoz, hogy az emberek hazafias szeretettel tudjanak harcba indulni. Ha nem lett volna ez a nyelv mint kommunikációs eszköz, nem ért volna el az üzenet, hogy miért is kell nekik fegyvert ragadni, és a szabadságért küzdeni.

– Ön még fiatal, nem élt az '56-os forradalom és a szabadságharc idején, de elbeszélésekből, wolvasmányokból leszűrhette a valós történetet. Mit jelent önnek '56 itt, Miamiban?

– Már iskolás koromban közel kerültek hozzám az események. Volt alkalmam megismerni – és én isteni ajándéknak tekintettem ezt – néhány olyan embert, lelkipásztorokat elsősorban, akik ugyan Erdélyben szolgáltak, viszont amikor meghallották a hírét, hogy Magyarország megmozdult, akkor azonnal megpróbáltak átjutni a határon. Az egyikük volt *Varga Laci bácsi*, akinek a történeteit mint kollégisták hallgattuk. Még sok idős lelkész volt, akik próbáltak ebben részt venni, vagy az '56-os gondolatokat, azt a lelkületet átültetni Erdélybe. Sajnos, kevés sikerrel, mert meggátolták őket ebben. Varga Laci bácsi mesélte, hogy a folyóiratokat meg lapokat, hirdetéseket, felhívásokat, amiket magával hozott Magyarországról, azonnal elkobozták tőle a határnál. Volt egy közelebbi kapcsolatom is ötvenhattal, hiszen egy évet Clevelandben töltöttünk a családommal, ahol viszont a hétköznapokban kétkezi munkásként kerestem a kenyeret. Isten ajándékának tekintem azt, hogy *Böjtös László,* néhai tiszteletbeli Cleveland-i főkonzulnak lehettem a gondozója, ápolója az utolsó hét hónapjában, és ő egyike volt az ötvenhatos menekülteknek, akik még akkor, decemberben eljutottak oda. Megnézhettem a régi felvételeit, illetve tőle és az özvegyétől hallhattam bizonyságtételt mindarról, ami történt. Ő az egyetemistákkal együtt vonult a tüntetésen, és próbálták letörni azt a hatalmat, ami uralkodott annakidején Magyarországon. Mivel elvesztették azt a harcot, nekik is menekülniük kellett. Érzései, szavai mélyen meghatottak engem. Itt van az '56-os emlékmű, a Kossuth-termünk előtt, és minden évben, október 23-án megállunk előtte, ünnepi műsor keretében fejünket meghajtjuk azok előtt, akik nem kevesebbet, mint az életüket áldozták a magyar szabadságért.

– Mennyire tudja figyelemmel kísérni Magyarország és a magyar nemzet életét, az ottani eseményeket?

– Jóllehet, itt élünk Amerikában, viszont családtagjaink legtöbben Erdélyben és a mai Magyarország területén élnek, ők is tájékoztatnak bennünket, de mi is utánanézünk a történéseknek. A médiának, az internetnek köszönhetően ez elég egyszerű, hogy az ember tisztában legyen azzal, mi újság van otthon. Ez azért is fontos, mert bár Romániában születtem, Erdély földjén, de mindig is magyarnak vallottam magamat. *Büszke vagyok arra, hogy magyar állampolgársággal is rendelkezem, Istennek hála, visszakaphattuk. Ez egy ősi juss volt, amit elkoboztak tőlünk, a fejünk fölött lezárták a határokat; senkit nem kérdeztek meg közülünk azaz az őseink közül.* Az nagyon fájdalmas

pillanat volt, amikor egyszerűen meghúzták a határokat. Viszont annyira felemelő volt, amikor – ha fizikailag nem is Magyarország területén, hanem Kolozsváron, a konzulátuson, ami végülis a magyar állam területének számít – kimondhattuk az esküt. Fölesküdtünk a magyar állam szeretetére, védelmére, hozzá való tartozásra. Hogy magyar állampolgárok is vagyunk, ez engem mindig örömmel tölt el.

– És kötelezettséggel?

– És kötelezettséggel, igen. Sokszor kapunk hideget-meleget: hogyha valaki nem él a jelenlegi magyar állam területén, akkor az miért szól bele a szavazatával például az ország sorsába, mert hogy nem oda adózunk? Mindenféle érvek vannak, viszont hogyha egységes nemzetben gondolkodunk, amely határokon átível – legyenek azok a határok az óceán túlsó partján vagy pedig éppen Kelet-Közép-Európának bármelyik részében –, akkor nekünk egységes nemzetként kell döntéseket hozni. Egy választásnak igenis van hatása a diaszpórában élő magyarokra, hiszen a nemzetpolitika, amit az ország képvisel, az bennünket nagyon is érint. Nekem még mindig fájdalmas pont az a bizonyos 2004. december 5-e, ami azt mondotta, hogy köszönjük szépen, mi nem kérünk a Magyarország határain kívül élő magyarokból. És én tényleg úgy érzem, hogy egységes nemzetként gondolkodva igenis mindenkinek teljesítenie kell a kötelességét, és azt szíve szerint, korrekten, meggondolva tenni.

– Vagyis a magukkal hozott értékeket megtartani itt, és megtartatni odahaza is?

– Igen. Minden régiónak megvannak a maga értékei, mind az anyaországnak, mind Kárpátaljának, a Felvidéknek, Erdélynek és a diaszpórának is. Az itteni magyarságnak érdekessége, hogy tulajdonképpen több régiónak a gyermekei, fiai, leányai csoportosulnak össze, és mindenki hozza a maga értékét. Ezt Miami-i lelkészként tudom igazolni és aláírni, mert ezt tapasztalom az itteni gyülekezetben, ökumenikus közösségben. Hiszen Dél-Floridának az egyetlen magyar temploma itt van. Otthon egy adott faluban, adott városban van egy bizonyos közösség, egy régiónak a neveltjei, a szülöttjei, ugyanazt a kultúrát hordozzák. Ezért aztán, ha összehasonlítom egy otthoni közösséggel, láthatom, hogy itt teljesen összetett a kép, mert mindenfelől jöttek a magyarjaink.

– Hogyan látja, meg akarják innen is védeni azt a kultúrát, amiből ők jöttek, és amit hoztak magukkal?

– Hadd legyek őszinte. Úgy érzem, hogy akik kijönnek az Egyesült Államokba, azok két külön csoportba oszthatók. Van egy – hála Istennek – nagyon elenyésző, kicsiny csoport, akik úgy jönnek ki ide, hogy mindent fölégetnek maguk mögött, és ők már amerikaiak akarnak lenni. Nem járnak magyar közösségbe, magyar rendezvényekre, magyar templomba, hanem amerikai angol nyelvű közösségeket látogatnak, és teljesen háttérbe szorítják a magyarságukat; ők ennek az országnak akarnak jó állampolgárai lenni.

Krisztus Magyar Egyháza templom a Magyar Ház területén

De hála legyen az Úrnak, hogy ez egy nagyon kis csoport. Viszont ott vannak a másik csoportnak tagjai, akik ugyan otthagyják a szülőföldjüket, az óhazát, elindulnak akár kalandvágyból, megélhetési szükségletből, akár bármilyen más célból, és letelepszenek itt, Amerikában, de nem adják föl a gyökereiket. Ez az a csoport, amelyik képes megmaradni, mert az a fa, amelyik elveszti a gyökereit, előbb-utóbb ki fog száradni. Az az ember is, aki a gyökereit teljesen elvágja maga körül, az előbb-utóbb nem tud majd mivel-mibe kapaszkodni. A Miami-i közösségben is akadnak olyanok, akik már kevésbé jól beszélik a magyar nyelvet, mert itt élnek hat-hét vagy nyolc évtizede; a munkahelyükön angolul beszéltek, a családjuk – gyerekeik, unokáik, menyek vagy vejek – amerikaiak, velük angolul kommunikálnak. Tehát egyre kevesebbet tudták használni a magyar szót. Én annak vagyok a tanúja, hogy bár törik a magyart, viszont mindig ugyanolyan magyarul érző szívvel gondolkodnak, és ragaszkodnak a kultúrájukhoz.

– Úgy érzékeli, hogy ők fognak is szavazni az idei választáson?

– Bízom abban, hogy igen. Elsősorban magyar állampolgárként és lelkészként arra buzdítok mindenkit, hogy igenis éljenek szavazati jogukkal. Viszont a döntés az rajtuk múlik. Sajnos, az elmúlt választáson az Amerikából érkező szavazatok száma eléggé alacsony volt. Ez azt jelzi, hogy vannak, akiket már nem érdekel a szavazás, vagy nem érik el a konzulátust vagy a nagykövetséget, hiszen óriásiak a távolságok. Aki magyarországi lakcímmel is rendelkezik, annak kötelező módon be kell menni, ami néha akár öt-tíz órás autóutat is jelenthet ahhoz, hogy ezzel a joggal élni tudjanak. De minden szavazat számít. Én, személy szerint, szívemből buzdítok mindenkit arra – ahogy jómagam és

Az '56-os emlékmű a Magyar Ház területén

családunk is élni fog a szavazat lehetőségével és kötelezettségével –, tegye meg ezt a magyar nemzetért, még innen, Amerikából is.

Vennes Aranka

NYUSZI ÜL A FŰBEN

Két idősebb kanadai nyúl beszélget: „Képtelen vagyok megérteni ezt a fiatalabb nemzedéket, csak két dolog jár az eszükben.” Ugyan mi? „Hát a fű meg a szex.” Nagy meglepetésként mégsem a kender házi termesztéséről és használatáról fogok elmélkedni – noha a Kendermagos Tyúk és a Gendermagos Kakas is egy jó téma lenne –, de szeretek ennél kényesebb témákhoz nyúlni. Nem lehet a népet túl sokáig bódítani, a biztonságérzet hiánya előbb-utóbb megköveteli a rend helyreállítását. Pillanatnyilag *határtalan* feszültséget okoz világszerte a civilek nagytömegű népvándoroltatása, néhány héten belül kiderül, hogy a demokrácia fellegvára miként fogja kezelni a kihívást: fegyverrel védi az ország szuverenitását vagy beengedi a kerítést rohamozó fizetett, felbujtott és fegyvertelen civil tömeget? Ismét megérkeztünk a globális túlnépesedés problémájához, a Nobel-díjasok miért nem ezt boncolgatják?

Az ausztrál nyúl története 230 évvel ezelőtt kezdődött, amikor az odatelepített fegyencekkel nyulak is érkeztek ketrecekben. Az európai nyúl szaporítási aránya 80 százalék körül van, és 4-6 hónapos korában már ivarérett. Évente 40 ivadékot is képes világra hozni egy fejlett nőstény. Ez a demográfiai robbanás a termés pusztításával járt, a dominó-hatásban az eredeti növényevők kihaltak, a vadászó állomány minimálisra csökkent, a nyulak mindent felzabáltak. 1827-ben egy újságcikk a közeli Tasmán-szigeteken kóborló nyúlhordákról számolt be, 1857-ben már hivatalos vadászati kötelezvényt adtak ki az állomány ritkitására. Mérgezéssel, robbantással, levadászással, foszforos csalival, vadászgörényekkel, sasokkal, sólymokkal és keritésekkel sem tudták megfékezni a pusztítást. 1950-ben a 8 milliós Ausztráliában 600 millióra nőtt a nyulak száma, ekkor jött az első áttörés a myxoma vírussal. A nyúlállomány drámaian 99 százalékkal csökkent. De nem számoltak a szúnyogokkal, robbanásszerűen és megállíthatatlanul elterjedt a vírus az egész kontinensen, kicsúszott az emberi ellenőrzés alól – több mint 500 millió nyúltetem bűzlött az egész kontinensen. 1991-re újból 200 millió fölé növekedett számuk, viszont a nyulak genetikája reagált a halálos vírusra, jelenleg már 35 százalékra csökkent a halálos kór hatékonysága. Ellene újabb biológiai fegyvert vetettek be, az RHD-t, ami a nyulak speciális vérzéses betegsége, ez megint egy nagy rést ütött a hatalmas szaporulaton. Bár lassuló tendenciával, de növekszik a nyúlszaporulat. Egyelőre ezt a két biológiai fegyvert elégségesnek tartják a kártékony állatok kezelésére. Ahová eddig a homo sapiens betette a lábát, *fű nem maradt*, a tökéletes biológiai egyensúlyt már az értelem használata megbontotta.

Az emberiség is fűbe harap? A Föld rendszer-ökológiailag már túl van azon a ponton, hogy egészséges tudjon maradni a túlnépesedés miatt. Mi a megoldás, mi a választék? Miután az ember a természetet látszólag ellenőrzése alá vonta, önmaga ellen fordult; összlétszámának korlátozása eddig háborúkban, járványokban és születésszabályozásban merült ki. A háborúk nagyrészt a férfiakat pusztították, az atombomba ugyan egyenletesen öl – a lehetséges és megtörtént nukleáris tragédiákat meg sem említem, de *tönkreteszi a génállományt*. Ha 7 milliárd emberből öt milliárd olyan ostoba, hogy konfliktusait csak erővel képes megoldani, akkor menynyi ostoba ember lesz 10 vagy 20 milliárd ember között? A járványok és gyógyíthatatlan vírusok elsősorban a munkaképes nemzedékben okoznak kárt. A gyógyszeripar *mérhetetlen nagy üzletté nőtte ki magát,* a gyógyítás, a fájdalomcsillapítás mellett fontos tényezője lehetne a túlnépesedés korlátozásának.

Haladunk az örök élet felé az orvostudomány felfedezéseivel vagy a nagyobb halandóságot kellene elfogadnunk egy új, közösségi humanizmushoz vezető úton? Ki és meddig hasznos egy társadalomnak? Már is az engedélyezett euthanázia témaköréhez értünk. A születésszabályozás segítségével valóban sikerült egy picit lelassítani a népességrobbanást, de számos társadalomban kulturális és vallási akadályokba ütközik. A harmadik világ legnagyobb részében a női szerep továbbra is tradicionális: szülj sok gyereket. és vezesd a háztartást – nem szorulnak rá arra, hogy a nőket is bevonják a termelésbe, mert a férfiak jelentős része is munkanélküli. Ezekben az országokban ismeretlenek a nyugati típusú ellátórendszerek. A társadalombiztosítás ott úgy működik, hogy legyen sok gyereked, *a túlélők majd gondoskodnak rólad* ha megöregszel. A nők (és férfiak) oktatásával sikeresen lehetne harcolni a népességrobbanás ellen ezekben az országokban.

Gyakran a korfa torzul el, ami azt jelenti, hogy a korosztályok természetes piramisa – amikoris az idősekből van a legkevesebb és a gyermekekből a legtöbb – megfordul: a társadalom elöregszik, és a kevés fiatal nem tudja eltartani a sok idős embert. A nyugdíjalapok összeomlása megtörténhet a nem oly távoli jövőben. Az édesvíz-készletek, a termőföld, a természetes növénytakaró pusztulása, a környezetszennyezés, a gátlástalan multinacionális cégek tevékenysége, katonai magánvállalatok alkalmazása, vallási és etnikai megosztottság, polgárháború, regionális instabilitás, iszlám szélsőségesek térnyerése és a terrorizmus hatásaival szemben tehetetlen a nemzetközi közösség. A túlnépesedés óriási biztonságpolitikai tényező, hiába a *nyúlcipő*: a kalózkodás és gyarmatosítás kifogyott a hódítható térből, az állandó gazdasági növekedés nem tartható fenn a teljes ökológiai pusztulás veszélye nélkül. Drasztikus *változásra* van szükség a megtermelt javak elosztásában. Megkérdőjelezhető, hogy megoldásként szolgálna-e a fejlett és fejlődő országok életszinvonalának mesterségesen azonos szintre hozatala a világelit mérhetetlen kapzsiságának tükrében? Ez kinek az érzékenységét sérti? Mik azok a termékek amelyek valóban szükségesek a túléléshez az önmegsemmisítés megakadályozásában? Nem a *nyúl*prém és a *nyúl*pástétom. Csak az egész bolygónkat megrendítő esemény hatására fogunk észhez térni? A 24-ik órában vagyunk, egy *nyúl*farknyi idő van csak hátra.

A nyuszi *szül* a fűben, de meddig lesz fű? Itt, Kanadában legalizálták, bódulhat a nép. De a nyuszi hoppon maradhat! Szolgáljon a Húsvét-szigetek és sok más, a történelem süllyesztőjében eltűnt civilizáció önmegsemmítő terjeszkedése példaként, mert nem mindegy, hogy melyik megoldáshoz *nyúl*unk!

dr. Domby Pali
Kanada

IN MEMORIAM

Mostanában sokaktól kell örökre elköszönnünk. Azoktól, akik sorsukkal írták Rákosi és Kádár történelmét... Mint istenhívő ember, jó lenne megkérdezni a Mindenhatót: miért az igazakat szólítja magához? Amikor oly sok hazaáruló, istentagadó van ebben az országban?

*Drága Barátom, Bajtársam, **SÁNDORFFY OTTÓ!***

Éppen feleségeddel, Terikével készültetek házasságotok 60. évfordulójára. Mi, bajtársak pedig vártuk, hogy beszédet mondj a csömöri százhuszonkét-millió kommunista áldozat emlékművénél. De ez már nem történhetett meg.

Huszonévesen megismerhetted a Rákosi-rendszer módszereit, amikor politikai nézeteid miatt kuláklistára kerültél, és katonaidődet munkaszolgálatosként kellett letöltened, 1952 és '54 között. Megismerhetted a recski haláltábor világát; a „ne csak őrizd, gyűlöld is!" jelmondat gyakorlatát – 28 hónapon keresztül! Tudom, ez mit jelentett, amikor magam is oda űzettem 1956 előtt és után.

Ötvenhat! Széna tér! Ott ismerkedtünk meg, de bajtárs-barátságunk nem tarthatott sokáig, mert én október 29-én megsebesültem, és kórházba kerültem... Mint később megtudtam, 1958 és '60 között Téged is börtönbe zártak. Nem is találkoztunk évtizedekig. Mígnem Kellner Lajos – sajnos, ő is már elhagyta e földi világot – haza nem hozta Németországból a hajdan kimenekített lyukas zászlót, 1989-ben. S megkért, kísérjem el őt Hozzád. Ő tudta, hol élsz. Ma sem szégyellem könnyeimet, amik akkor hullottak, amikor átöleltük egymást!

Mivel már az érettségit letetted a forradalom előtt, '56 után megszerezhetted a műanyag-feldolgozó szakmunkás bizonyítványt. Így dolgoztál Piliscsabán, kisiparosként. De javában benne a politikában! Mert nyolcvankilenc októberében alapító tagja lettél a Független Kisgazda, Földmunkás és Polgári Párt helyi szervezetének, később elnöke, majd Pest megyei elnöke és az országos vezetőség tagja. 1994-től országgyűlési képviselőként mindent megtettél a kirabolt földművesekért, akik közül származtál. 1995-ben megkaptad a Hazáért Érdemkeresztet. Együtt vittük ajándékba a Magyar Nemzeti Múzeumnak azt a bizonyos lyukas zászlót, ami egykor a Széna téren lobogott. Ez mostmár a Te emlékedet is őrzi...

*Drága Barátom, Bajtársam, **SULYÁNSZKY JENŐ!***

Három fogalom lett immár elválaszthatatlan Tőled: Párizs, Diadalív, Örökláng... Igen, mert ötvenhatos mivoltod mellett ezek a legfontosabbak, amik Hozzád köthetők. Te is Ausztrián keresztül menekültél Párizsba, ahol letelepedtél, megházasodtál.

De a lelked egy része idehaza maradt. Tudom, mert leveleztünk, s időnként hosszan beszéltünk telefonon. Péntek Róberttel együtt létrehoztátok a Magyar Szabadságharcos Szövetséget, folytattátok a küzdelmet, már csak politikai úton, az 1956-os magyar forradalom célkitűzéseinek szellemében.

Amikor megtudtátok, hogy a Kádár-rezsim sorozatosan nemcsak börtönre, halálra ítéli és kivégezteti '56-os bajtársainkat, hattagú küldöttséggel felkerestétek De Gaulle tábornokot. Arra kértétek, lépjen közbe, de a francia kormány nem sokat tehetett. Megtudtátok azt is, hogy a kivégzett politikai elítéltek hozzátartozóit gumibottal kergetik el a lovasrendőrök a rákoskeresztúri temetőből, a gazzal benőtt parcellába letett virágokat széjjeltapossák. Nagy lépésre szántátok magatokat: megszereztétek a hivatalos francia hatósági engedélyeket, hogy Párizsban, a Diadalívnél tarthassátok meg az '56-os megemlékezéseket, koszorúzással és az Örökláng meggyújtásával.

2003-ban megalakítottad az 1956-os Magyar Forradalom Francia-Magyar Emlékbizottságát, hogy biztosítva legyen a méltó megemlékezés a Diadalívnél. 2011-ben, 82 évesen gondoltál a jövőre: egyezséget kötöttél a nagy és köztiszteletben álló francia emlékszervezet, a Charles de Gaulle Nemzetközi Konföderáció elnökével, Gèrard Martin Chaussad-dal, aki a magyarok barátja lett, s már közösen emlékeztetek. Tehát megvan a remény arra, hogy a világ csodálatát kivívó '56-os forradalom és szabadságharc emlékét Franciaországban, a jövőben is, nagyszabású rendezvényeken ünnepeljék.

Az utóbbi években, sajnos, ezeken már nem tudtál részt venni, meggyengült egészséged miatt. Ritkábban hívtál, súlyosbodott állapotod. Tudtuk, ebből már nincs kiút. Mégis mélységesen megrázott a tragikus hír...

Drága Barátaim, Bajtársaim, Sándorffy Ottó, Sulyánszky Jenő! Nehéz szívvel búcsúzom Tőletek! Hitem szerint még találkozunk...

Addig is, nyugodjatok békében!

Schrötter Tibor
'56-os obsitos

A LOBOGÓ, A LÁNY ÉS AZ ÁRNYÉK

v. ORSZÁG GYÖRGY NOVELLÁJA

Azon a reggelen kapucsapódásra ébredt Zsuzsa. A Bazilika harangja épp fél hetet kongatott. Felülve az ágy szélére, rendezte a gondolatait. Idő kellett, hogy az álomvilágból a valóságba érjen. Hétköznapokon hatkor már söpörni kell a járdát. A zöldséges fél hét fele pakolja ki a ládáit a bolt elé, de most október huszonhármat mutatott a naptár a konyhaasztalon. Felhúzta kopott papucsát, és halkan bement a fürdőszobába. Megfogta a fregolin sorakozó, száradó ruhákat, nedvesek-e.

Mindenre neki van gondja. Anyu édesapa halála óta kezdi feladni. Zsuzsa alig múlt tizenöt éves, egy rövid gyermekkor után felnőtté kellett válnia. A mosdó elé lépve benedvesítette az arcát, a tükörbe nézett; lassan pergett arcán a víz, mint nyári zápor után a száradó eső. Közelebb hajolva a tükörben nézte, nézte saját szemét: miért jutott neki ilyen sors? – tette fel magának a kérdést. Ha apa még élne, tán tovább tanulhatott volna.

Gyorsan felöltözött, nehogy a volt iskolatársak söprés közben lássák meg. Ruházatát régebben szégyellte, de most már beletörődött, hogy más, mint a korabeli lányoké. Az a fontos, hogy ne fázzon meg, mert neki kettőjükről kell gondoskodnia. Mielőtt kiment, megállt édesanyja ágyánál, nézte a csapzott haját, arcán a mélyülő redőket.

Majd negyvenéves volt, mikor ő született. Valószínű, romló házasságuknak akartak új esélyt adni. Gyöngéden betakarta, majd leoltotta a villanyt. A söprű ütemesen járt a kezében, mint az utca sarkán lógó nagy óra mutatója. A kapu felett a lobogót csapdosta az őszi szél. Befejezve a söprést a bejáratnál a kukákat megigazította, a mellédobott szemetet összeszedte. A tároló helyiségben a söprűt a helyére tette. Szereti a rendet.

Kitekerte a régi, fakult zászlót, nagyapjára gondolva, aki forradalmár volt ’56-ban. Vállsérülés érte a harcok végén. November 4-én hajnalban a Corvin Moziban tartózkodott, mikor az épület a ruszki aknatámadástól kigyulladt. Hatalmas égő fáklyaként jelezte az ég felé egy nemzet búcsúját a szabadságtól.

Mivel nagyapjának nem jutott sírhalom, minden őszön itt, a Corvin-közben rója le kegyeletét, a mozi sarkánál. Leguggolva a dobozban a tankönyvek közt gimnáziumi történelemkönyvet keresett. Lomtalanításkor több doboznyit sikerült összegyűjtenie. Nem múlt el úgy nap, hogy ne tanulna belőlük. Kezében a könyvvel lépett be az ajtón. Édesanyja az ágy mellett állt. Próbálta bevetni az ágyát.

– Hagyd anyu, majd én megigazítom, csak előbb készítek reggelit – szólt Zsuzsa.

– Köszönöm Zsuzsika – válaszol anya lehajtott fejjel.

Reggelente, mikor felébredt, szégyellte magát. Az olcsó bortól mindig kába és fáj a feje. A lány a hűtőhöz lépve kinyitotta az ajtót; túlérett banánszag terjengett a lakásban. A zöldségestől szokott maradék gyümölcsöt és zöldséget kapni. Zárás után ott is takarít.

A zsírpapírt kibontva megszagolta a szeletelt párizsit, majd a megvajazott kenyerekre terítette. Ő is evett egy szeletet, aztán rendet tett a lakásban. Utána félrevonult tanulni. Édesanya az ágyon ülve a régi fényképeket rendezgette, s szemeit törölgetve felállt.

– Kislányom, elmegyek egy kicsit levegőzni – mondta.

Felöltözött, és becsukta az ajtót.

A lány tudta, ez a séta megint a közeli borozóig vezet. Sötétedéskor kikészítette a paprikás krumplit anyunak, és elindult a Corvin-közbe. Odaérve nézte, csodálta a sok-sok mécsest. A fakult zászlóra támaszkodva lehajolt, s a már égő lángokkal gyújtotta meg az ő kis gyertyáját.

Aztán felállt. Nagyapjára gondolt. A háta mögött lévő világítóoszlop erős fénye árnyékot vetett a mécsesek és a lány közé. Zsuzsa nézte a saját árnyékát, s egyszer csak egy felkötött kezű árnyalak ölelte át a vállát. Szemeiben a könnycseppekben összemosódtak a piciny mécsesek fényszikrái.

Krisztus Magyar Egyháza templom egyik üvegablaka Miamiban

LÁMPÁS – az 1956-os Magyar Szabadságharcosok Világszövetsége időszakos lapja
Kiadványunk ingyenes!
Lapunk a Szabadságharcosokért Közalapítvány támogatásával készült!

Szabadságharcosokért Közalapítvány

Kiadó: 1956-os Magyar Szabadságharcosok Világszövetsége
Címe: H-1051 Budapest, Nádor u. 36. V. emelet
Felelős kiadó: Csigás Zoltán, az 1956-os MSZVSZ elnöke
A lapszámot szerkesztette: Vennes Aranka
Telefon/fax: +36 1 269 1340
E-mail: titkarsag@1956mszvsz.hu
Web: www.1956mszvsz.hu
ISSN 2064-8103
A kiadásban közreműködött és a nyomdai munkákat végezte:
HM Zrínyi Térképészeti és Kommunikációs Szolgáltató Közhasznú Nonprofit Kft.
Felelős vezető: Kulcsár Gábor ügyvezető
A Zrínyi Kiadó vezetője: dr. Isaszegi János ny. vezérőrnagy
Műszaki szerkesztő: László Zoltán